

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 12. Hymno dicto. Christus principium passioni sua dedit, cantando: in amoris sui significatioem, & mysterium illud operatur profundum quod D. Bernardus exposuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

qui denotat viclus abundantiam, eò quod tellus
cum areæ, & stercore conseruat, quod bobus o-
pus est proprium, quò terra fertilis redditur &
abundans. Vnde idem Moses illum desribit
sub figura Tauri, & vocavit eum Serapis. Sa-
id est Princeps & regis Greci est bosq.d. Princeps
bos. Sat nomen est Hebreum quod significat
Princeps. Ex quo exteræ nations hauferunt ut
en nomine Principem compellent Syri, Chal-
dei, Arabes, Tariaci, & hodie Franci: Sire, A-
pis nomen est Ægyptum, quod bouem signifi-
cat. Dominus hic Deus est omnium Primarius:
quia non est alius Deus extra te. Et ipse nobis ci-
bum prouidit in abundantia in 58 Sacramento,
& talem quidem in fine ipso mortuam. Nunc
igitur appende, quas gratiarum actiones, qua-
laudum praeconia Christo, pro tali munere re-
fere teneamur.

Denuo. 33. 17. §. 12. Hymno dicto. Christus princi-
pium passionis sue dedit, cantando: in a-
moris sui significacionem, & mysterium
illud operatur profundum quid. D. Bernar-
dus exposuit.

Venerabilis Beda huic aliis addit concep-
tum, dicens: Dominus hic Passione
suum inchoauit, cui principium statuerit
voluit hunc cantum hilarem & felicem, Patri
suo æternæ gratias agendo, quod iam hora ap-
propinquasset, in qua pati morisque debebat pro
humani generis redempcio, atque scipionem in
ara crucis in hostiam offere: quatenus ostenderet
quām voluntarie ac liberter moret, quantaque volupitate passionem hanc assumeret.
Sæpius hæsimus in probando & declarando
Christum hoc inter cetera tanquam primum
fundamentum, ac Passions sue voluisse collo-
care principium, quid est voluntaria. Sic nam-
que conveniebat ut in ipso tanto magis esset me-
ritosia, & in nobis tantæ maiori digna gratia-
dine. Et extra dubium est, quin cum nemo po-
terit Deo vim infere, mors eius non idcirco
acciderit, quia illam ei inimici voluerint infer-
re, sed quia ipse coru voluerit se tradere manibus
occidentium. Ad huius confirmationem erudit
cum caniculo laudis & gratiarum actionis.

a Ho 36. b Lio 6. c. duas Iudeis fuisse causas singularis exultatio-
nis & cantorum. Prima antiqua in nocte illa
154. quæ egredi sunt de Ægypto; nam ingressi sunt
pede ficeo per mare, in quo Deus viam illis ape-

truit omnibus notissimam, atque inseguente eos
Pharaonem cum omni exercitu suo. Super illum Chois
Dominus aquas conuertit maris & medius euan-
sum omni populo suo demissus fluctibus: tuce palme
eternæ tantis erexit filii Israel perculis hymnum
illum Domino cecinerunt. Causamus Do-
mino, gloriæ enim magnificatus est. Alia pro-
ficeretur quidam ascendebant tella Paschalum cele-
brare, nomicagatis autem festum Agni Paschal-
is, dum eius sacrificium celebratur ascendebant
Hierusalem: incedebant enim cantando cantica
laudelque iubilationis. Hoc (tefl. D. Hieron.)
indicit Deus apud Isaiam. Canticum erit nubis, 154. 155
sicut vox sancte & solemnitatis & laetitiae cordi.
sicut qui pergit cum tribus ut invexit in monasterium
Domini iam conuocatus, vel potius dicimus, nunc viset preuentum harum figurarum
veritatem, & imbarbarum corpus: iam nec aggredi-
tur per cruentem Passionem hinc rubrum pelago,
quo populum suum liberet, & in ea atque per il-
lam Satanam demergat omnemque eius inter-
galen potentiam.

Hodie iter incipit ad veri agni sacrificium
iam immolandi, nimurum torpilos: ex una &
altera ratione volunt ut cum cantico solemnem &
felicem inchoabor, atq; hunc operi celesti pyc-
cipium cu tam diuino cantico dedicetur. Quoniam
Domine mi moedum hunc puerulus intulisti,
siquidem Angeli cantarunt, tu tamen lacrymas
fudisti copiosas, ut cum Salomon Rege, & ipse
Reus natus diceret potueris: Primam vocem sum
lemon omnibus emi ploras: Sic te contemplatus
sponfa tua Ecclesia.

Pagis insani inter arta
Cordibus precepta.

Iam runc uoltis luxisti miseris, nostris
plantulis calamites, in illas ingressus; nostram
felicilli capiuimus, quā nos oppressos inveni-
st, ob nostras tu culpas doluisti, quæ te confes-
sum offenderunt, & uolentes tu sensisti crucifixum.
Ploratus nos inuenis mortuos, ut postmodum
vito Lazaro mortuo amico tuo, & leoribus eius
dolore conformati: uunc nos omnibus his repa-
turos, damna nostra reparatores, catenas nostras
soluerus, vulnera nostra enturcos: acili canto
Domine mi: animoque, exiles spiritus tuus. 15.
menisque tubile: hic etenim dies est, testis pœna Chois
tua, dies latitiae cordis tui. Cygnus nunc ca-
didior tota vita sua lacrymos edid gemitos, ut consi-
tamen horum mortis imminentie in cantum effovar-
dit: quia ut alias diximus, cor illi dilatarat
eo quod illi sanguis ebulliat qui ad eorū confundit
illud

illud confortatur. O cygne coelectis ex puritate tua diuina nunc candidor, ex inincibili tua paternis misericordia qui vitam duxisti continuo lucu ferisque ob peccata nostra & calamitatem inferasdam: nunc ergo Domine mi libila, exulta, decuta, modulata, iam tibi cor recreatus sensu tui sanguinis feruorem, quod prodiit gestis al manu labiorum hominique redemtionem. Iam Christe Salvator extrema imminet hora tamquam delitterata, quæ templum sanguine iusto balacrum traderes, quod fatebaris: toto tempore quo differebatur, tibi cor supra modum affligit, & ad mortem vique conatetur. Baptismo habetis baptizari. Et quomodo cordeis usus dum perficiuntur. Modulare Domine mi, & hanc tuus puerum fit causas exordium: etenim ebi sit hoc exploratum, plantus fleurusque eiusdem erit epilogi. Cum clamore valido & lacrymis. Quod si modo humanum tuum prodidit fortitudinem, hec tuum tunc tuumque pacificas infirmitatem: quod si omne cantando amoris tui manifestas evincuntur, quo pro nostra salute parceris, tuus plorando rebellem nostram confundes ingratitudinem, quod nedum calibus non vranius ad fulcum medicis, sed eis insuper despiciens habebas, imo & sanguinem tuum indebet calcatur, ut rora verisimum dixit Apostolus. Ingredere Chilianae in hoc oculum & hunc Domino supremas agere gratias, tanto responde gratias amicorum monibus pacem non agnouit. Quis talem ronjan vidit expirantem, Regem pro subditio, pro filio Dominum, supremum creatorem pro illius creatura, pro homine Deum? Et nedum vociter, sed tanta morituris mentis hilaritate & gemitu, ut hunc passionis sue prologus cantum si suscindat.

Q. 12 Geniles ut stultitiam explodebant huios mysteriis prædictationem. *Nos predicanus Christum crucifixum, Iudei quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam.* Noverant Geniles ex luce naturae, Deum esse immortalē, & hoc habebant ut impossibile verum confessōne quis sit Deus & quis homo: & quanto pluris est Dei solius vita, quam reliqua creata omnia, fabulas & erynnides ex hinc profabili astere, quod Deus, qui iam mori posset, mori velle, cum posset non mori: & posse quod mori volerit, mortuus fuerit pro re aeterni, qualem hominem esse iudicabant. Quod versus Deum pro alio moreretur (etenim plures illi Deos mortuabantur) traherat, porro quod Deus pro homine moratur amicitia est, erynnis est, contenta sunt. *Genibus stultitiam.* Huic accedat quod ait Apostolus: fieri potest ut aliquando quis Euro. Sept. de la Nuza. Tom. IV.

intenuerat, qui vitam suam pro benefactori suo liberalis exponat, & amico sibi familiarissimo: sic namque celebrat antiquitas Codrum Atheniensem, & ambos Decios patrem & filium, & Curtium, qui mortem pro patria oppeterent, & optimè dixit Cicer. *Quoniam sine omniā cœmōmodā grāve de Orat. pro patria putandū est.* Nonnullos etiam laudibus extollit, qui vitam suam amicorum gratiā proluderunt, ut Damon & Pythias quōrum sanguis suam pro altero supponebant; porro illi, & quōdquōr inveniunt possim morte salutis, inquit Apostolus: pro eo morti dignam censebant & iulsum. *Vix enim pro iuslo quis moritur: nam Rom. 5.7.* pro bono forsitan quis andeat mori. Causa est iniquissimus pro amico suo vitam clargiri: sed accidit aliquando: verum, mori pro traditore, & difrago & rebelli inimico, vitam profundere eiūs gratiā, qui tibi mortem machinatur, quis vanquam hoc intellexit? Mori seruum pro Domino, tamen eis, porro & aliquando hoc culit servi fidelitas, quo causa le seruos Domino suo teniebat obligatum: veruntamen Dominum pro seruo refractario & proditore mori, quis hoc vidit iniquam? imo quis animo conceperit? Ex hoc concludebant Gentiles, ut mentis amicitiam habendum dum audirent Deum permisisse se clavis in cruce configi pro iis ipsis qui illum crucifigebant, moriri, ut vitam illis tribueret, à quibus illa vita tollerabatur. Quinim haec hac de causa scribit Apostolus, hic amoris Dei præcellit eminentia. *Commēdat autem charitatem suam in nobis: quo Ram. 5.2.* niam cum adhuc peccatores eſſemus secundum tem- cit, pia Christi pro nobis mortuus est. Prodeant hic quōdquōr mundus vidit & admiratus est amores, etiam quos finxit, nam fēta, credit D. Amb. eorum exempla, quæ Graci preferunt. Prodest Graeca cum suis amicorum partibus Theseo & Pirithoo, Pylade & Oreste, Damon & Pythia, Alejandro.

Quæstionem obiecit antiquus auctor Lucia. *In Textus* nus comparationem instaurans inter Schytram IV. & Graciarum amicitias, de quarum eminentia Gentiles non patua fuerat alteratio; proferendo in deci suis iationem nonnulla exempla amicitiae rarissima, etiam sibi quæ & in hac & in alia natione celebrabantur amicitiae eximia. Extollebat supra modum Roma, & mos elegansissimus celebrabat encomiis amicitiam I. de A. Scipionis & Lætij: sic vt Cicero librum de illa micit. compoierit. In medium protulit Valerius Ma L 4. c. 7. ximus alia exempla amicitiae quæ nemo non admiratur. Haec & alia quæcumque mundus potest exempla, io-

T

cua

etis sunt & umbra & indigna quæ celestis huius amatoris dilectioni conferantur. Hi omnes aliquid de bonis suis obseruant pro eo qui idem pro ipso fecerat, vel factorum esse precliebant, scilicet hoc tulisse, vitam suam pro iis expulerunt, qui etiam posuerant vel suam pro ilis exponerent. Porro Christus pro inimicis suis feciit, seruis, proditionibus, & abiectionibus tenebris. O amor, ut nedium ad mortem accedas, sed tantum properet letitia festinus, ut canum statutu incundum fuisse amarissimum. Paffio-
25.66.3. mis exordium! Quis audiuit unquam ales? Aut quis huius simile? O Domine, quis te non diligit? quis pro te vitam suam non expavit? Cui poenitentia illa animus te offendit? Haec pia con-
federatio. Sanctos excitat ut vitam suam & animam pro Domino ponent, ut pari pro illo defiderint, tanto se incundores offendit quanto tormenta quibus occidebant erant im-
mioria.

V. Vnde D. Bernhardi quo declarat, qua ratione SS. Martyres sua se vulnera quasi non sentire etiam esse videantur. granularia demonstrabant: ut nedium diceretur infensibilis, sed etiam alterius naturæ nolle agnoscibili contraria quandoquidem in gratioribus tormentis quidam preferentes effusum, & quo martyria vexabant atrociter, eò mens incundens exaltabat. Sic mibi saepe Deus, an homo hic qui patitur? non enim videtur sensum habere flagitiosus adulitus flammis, tormentis exanimatus acerbioribus, flagris contusus immancoribus, &c. Ne miseris inquit, ascendit enim anima eius, & se recipit ut columba in foraminibus petre, in vulneribus Christi crucifixi: ibique magis quam in corpore confitens, illa Christi corporis magis, quam loco vulnera percussit. Iple bernardus loquatur. Enim vero non sensus sua, dum illius vulnera intulit. Secus Martyr trispadum, & triumphans, toto liceo lacero corpore, & crinans la-
terno ferro, non modo fortissime, sed atroxiter foramen in carne sua circum pice condire crux. Vbi ergo sunt anima Martyni? Nampe in situ neque in pe-
tra, neque in visceribus lata, vulneribus numerum patiens ad invicendum, si in suis visceribus ef-
fici, fortius et ferrum profecto finiret. Odolorem non ferens, jucundaberet & negaret. Porro amor affectus est, quod anima de corpore exedit & translatu in amatum, ut ibi magis sit ubi amat, quam ubi animat. Sic per vulnera penetrat corporis Sal-
uatoris, ut illa sentientia non sentiat Ius. Ingitur petra foramina ingreditur, atque ex ea durissimum quis habuit, & imitatur in patiendo fortitudinem.

Nunc autem in peccatis habitanus, quid mirum si in modum petra durerit? Ne stupes corpus martyris insensibile videt: discessit enim anima, & quoniam abiit in vulnera Christi. Non mirum si exculpatur, dolores non sensas corporis. Quo. Valde modo euolauit quis eam abstraxit? Amoris alia, Christi quia ut diximus, magis est ubi amat, quam ubi sentit animam. Non hoc facit filius, sed amor submissus in membra sensus, non amittitur, nec debet dolor sed sorge, addita ratione si contemnitur. Ergo ex peccata Martyris forfiqua-

titudo. Et hoc est, ut eodem D. Bernardo quod ecce, ita sponsa declarat: ceterum personam induit.

Martyris languore manante, vulneribus fane, & cuoribus tubo perfusa. Nolite me inquit, confide. Cum

rare quod suorum quia declaravit me sed. Dum

confidere Deum meum amore mei vulnerarum,

hoc mihi per placet pro illo pati, carorem meam

mortifico, disciplinis extenso, verberum vibici-

bus nigram expono: quia solis iustitia video

carnem amore mei dolorum vulnerarum sa-

ctam spectaculum.

Vrinam haec vulnera ingredieris adeo molesta, has plegas intrare ita dolorofas. Calibea in foraminis usque in canthus maceria. Operat admiduus Apostolus ut cor, peccatum & vicia Salvatoris ingredieris. Telle min et Dei quomodo capitum omnes vos in visceribus lepto Christi. Quomodo accedam Apera monstrat, inquit. Dic cum non vnum fed multa vulnera, tanta quantia clibanica, spinæ, & flagra inculerunt. Ferrem pertransit animam eius, & appropinquat cordillo. Passus arcuum cordis per foramina corporis passus magnum illud pietatis Sacramentum patet, vixera misericordie Dei nostri, in quibus vixit nos vestis ex alto. Quid ni visceris per vulnera patram: la que enim clarissima quia in vulneribus crucifixi, quid en Domine, suavis & milius, & multe emicordiorum: Si per portas, vulnerum iugredieris ad pedes illud, & cor amore flagitiosum, propter quanto tum igne incalcescet, & nedium patienter sed gaudenter accedit, quaque pesteres eis gratia, & illius sentientia penas, dolores & opprobria, tuorum sensus sine dubio mitigaretur.

Hoc ipsum declarat Apollonus: cum enim di-
xisset, quam generose SS. tormenta mortemque
pro Christo pertulisset, quodque David ait: Et si
filii sui sumus sicut ova accipitentis: Quia conspi-
ciamus a nobis querendum quis vites illis ade-
fortes ministravit, ut tanta tamque gravitas
mena, mortemque tolerarent responderet Amor
quem in Christo cernimus & vetera quae ad-
dilimimus. Sed in his omnibus superamus propter eum
enam qui dilexit nos. Omnia calcamus tormenta, 3;

VII. & alacres superamus propter eum qui dilexit nos.
Nonne eodem tempore dixit se propter cum quem
diligimus? Omibus perspicuum est quod ope-
ram suorum principium in ordine, beneficio, &
elegio aeternus, non ille amor est, quo te dili-
gitur, sed ille quo tu illum diligis. Amor meus
pudens noster, illi fecerit quocumque fecerit, inquit
D. Aug. Amor quo pater filium prosequitur, ille
et curat eum & patientiam administrat, quâ
estud etiam imperfectiones. Iugulator dicit:
Ipsorum cuiusque dilexit nos. Notemus primò quis
ille sit Propterea. Recitat eum, moneret Apo-
stoli. Considera quis sit, quid tuus Deus sit, tuus
Dominus, tuus commotus & offensus, per pec-
cata tua exasperatus: & nihilominus, tunc nos
ad eo prosequitur, ut vitam suam nostri causâ
languatur. Quisnam pro illo suum non offeret?
Ipsorum cuiusque dilexit nos. Ignis hic aden fer-
ratus, & recordia nostri gelu liquefaciat, viuoque,
accendat igne charitatis. His eum amor ille est
qui nostrum exercet, ita flagrans ve illo visceris
nisi comburatur. Haec amoris consideratio
(sicut D. Paulus) tantum in me producit ut
enim pro te memendum, nihil enim me poten-
tialiter ab eo separare. Quis nos separabit à charitate
Christi tribulatio an angustia? Certe sum,
qua regis mors, neque vita, neque Angeli, neque
intraeunt hoc. Poterit nos separare à charitate
Qui est in Christo Iesus. Hoc ipsum idem ru-
minans utruncum. Qui dilexit me, & tradidit
propter me. Prima pars secundum confi-
rat & explicat. Dilexit me, ait. Et unde hoc no-
ni, nolite confirmari quis sit hic amor? Quoniam
per se prout? Tradidit semipsum pro me. Neas
deinceps silentio-præterice colloquium. D. Aug.
cum Christo amorem hunc recognoscens. Pe-
nitentiam ageram in peccatis, venundacu eram: ve-
nientem, ut redimeres me. & tanquam me dile-
ctum, ut sagittum tuum, in premium dare pro me.
Dilexisti me Domine, plus quam ex quia mors volunti-
tis tua. Maiorē hoc dilectionē nemo habet, ut anima
suum peccatum pro amicis suis: nec maiore man-
dat ueritas. Perpende, quantum Dominus amo-
rem hunc supradicatus, ut cum etiam pro fui-
pate carnalibus inimicis. Audiamus Doctorem
milliolum. Tu maiorē habuisti Domine, potens
fui, ut etiam pro inimicis. Cum enim adhuc inimici
erit, tamen & per mortem tuam & subi reconciliatus fu-
imus & Patri. Quemam alia, videbitur esse vel
ipsa vel foris hinc similes & charitatis? Vix enim pro
allo, qui moritur, tu pro impiis mortuus es. Et
hoc ita voluntaria, ut dixerit Prophetas. Oblatus
vobis, qui ipse vult. Non modo vult, & oblatum

est, sed quia vult: Tanta animi voluptate, &
corde ita fetuensi, ut dum se proximum cernit
occasione canere alacriter inter suos & cum illis,
& postea hoc principio cursus suum prosequi-
tur. Hymno dicto egressus est Iesus, &c.

§. 13. Egressus est Iesus trans torren-
tem Cedron. Dum Christus egressus
de Hierusalem liberam permittit iudeis
faciliatem feruera sua exequendi defi-
deria, quibus in suam lapsi sunt perditio-

C Hristus igitur in mensa cum Apostolis suis ³⁰
dixit sex illos celebres psalmos magni Al-
telius, quos quis cantauit, nominavit: Euangeli-
gelistae hymnum, ut praediximus, quo gratias
reddidit bilates Patris suo aeterno, & principium
dedit doloribus, penitentia & uititia passionis suis
ac mortis: vnde confessum feso à discipulis suis
segregauit & eam inciperet, celebri illo sermoni
coram ipsis facto, quo demulcebat eos ex sua
absentia miseres, divina illis promissa consola-
mrus, milieque blanditiis ac summa teneritudi-
ne eorum animas deliniens: cumque medius in-
ter illos sedleret, primus assurrexit & ait: Surgite
camus hinc, & confessum caput egredi de Hieru-
salem: Egressus Iesus. Non vacat mysterio hoc
verbum ab Euangelista Ioanne: confessum:
coacinet enim excellentissimum. Quo sine, Do-
mine mihi, egredies de Hierusalem? Si iam mor-
tis tuus aduenient hora, quâ tu te capiant inimi-
ci, immo tempus eorum desideres tradere mani-
bus: magis ad intencum & propinquos huc illis egressus
es in conclave: non opus est egredi cunctate;
etiam ad manum habebunt te, qui tuam iam Hieru-
salem moluntur.

Fecit hoc primò respondent venerabilis Bo-
rada (a) & Theophylac. (c) vt. communicantes (a) In e-
doceat, cum primum Christum in corpore suo ^{14. Mart.}
recepirent, paulisper secundant ex tumultu mun-
(b) In e,
diique negotiorum ad locum separatum & solitarium, ^{22 Lue.}
ubi se disponant ut agant cum aeterno Patre, fer-
uentis oratione & devota diuinorum donorum Ratio-
meditatione: tunc enim Elias factus robustior
& animosior, terrenis valeiens fastigium al-
cedens montis Oreb, vt familiaris, cum Deo
ageat, quando mylico illo fuerat pane saturatus ^{3. Reg. 17.}
per Angelum Domini delato.

Alias rationes postmodum subiungemus actu-
ri de oratione Domini, quibus finitis à discipu-
lis suis fecerit solitarios: tantum aliam subiun-
go fe-